Rudolf Frimodts prædiken palmesøndag

Taler
Rudolph Frimodt
Præst

Sted
Sankt Johannes Kirke, Nørrebro

Omstændigheder
Det er usikkert, hvornår prædikenen er holdt, men den er udgivet i 1896 posthumt i prædikensamlingen "Prædikener paa Kirkeaarets Søn- og Helligdage", der indeholder prædikener fra Sankt Johannes Kirke.

Prædikentekst
Matthæusevangeliet kapitel 26, vers 57-76

Herren saa' paa Peder
Palmesøndag. Lidelseshistorien.

Og de førte Jesum hen til den Ypperstepræst Kaifas, dér hvor alle de Ypperstepræster og Ældste og Skriftkloge vare forsamlede. Men Simon Peder og en anden Discipel fulgte Jesum langt fra efter, indtil den Ypperstepræsts' Palads; samme Discipel var kjendt med den Ypperstepræst, og gik ind med Jesus i den Ypperstepræsts' Palads. Men Peder stod uden for Døren. Da gik den anden Discipel, som var kjendt med den Ypperstepræst, ud, og talede med Dørvogtersken, og førte Peder ind.

Men Tjenerne og Svendene stode og havde gjort en Kulild midt i Paladset (thi det var koldt), og varmede sig. Men Peder stod hos dem, og varmede sig. Da saa' Pigen, som var Dørvogterske, Peder sidde ved Ilden, og stirrede paa ham, og sagde: Du har og været med Jesus den Galilæer; mon ikke og Du være af dette Menneskes Disciple? Men han nægtede det for dem alle, og sagde: Kvinde! jeg er ikke, jeg kjender ham ikke, jeg véd og ikke, hvad Du siger.

Da spurgte den Ypperstepræst Jesum om hans Disciple og om hans Lærdom. Jesus svarede ham: Jeg haver talet frit for Verden; jeg haver altid lært i Synagogen og i Templet, der hvor Jøderne komme tilsammen fra alle Steder, og jeg haver intet talet i Løndom. Hvi spørger Du mig? Spørg dem, som have hørt, hvad jeg talede til dem; se, de vide, hvad jeg haver sagt. Men som han det talede, gav en af

Svendene, som stode der hos, Jesus et Slag paa Munden, og sagde: svarer Du saaledes den Ypperstepræst? Jesus svarede ham: haver jeg talet ilde, da bevis mig, at det er ondt; men haver jeg talet vel, hvi slaar Du mig?

Men Simon Peder gik ud i Forgaarden, og Hanen gol. Og lidet derefter saa' en anden Pige ham, og begyndte at sige til dem, som stode hos: denne var og med Jesus af Nazareth. Og de sagde til ham: mon ikke og Du værre as hans Disciple? Og en anden sagde: Du er og en af dem. Og han nægtede det atter med en Ed, sigende: Menneske! jeg er det ikke, og jeg kjender ikke det Menneske. Og henved en Time derefter bekræftede en anden med dem, som stode hos, og sagde: sandelig, Du er én af dem, thi Du er og en Galilæer, og dit Maal røber Dig. En af den Ypperstepræsts' Tjenere, som var hans Frænde, hvis Øre Peder havde afhugget, siger: saa' jeg Dig ikke i Urtegaarden med ham? Men han begyndte at forbande sig, og sværge: jeg kjender det Menneske ikke, om hvem I tale. Og strax, der han endnu talede. gol Hanen anden Gang. Og Herren vendte sig, og saa' paa Peder. Og Peder kom Herrens Ord i Hu, hvor ledes han havde sagt til ham: førend Hanen galer to Gange, skal Du fornægte mig tre Gange. Og Peder gik udenfor og græd bitterlig.

***

Det er i Dag Palmesøndag, den Dag, paa hvilken Folket i Jerusalem drog Zions Konge i Møde med Palmegrene i Hænderne, da de sang for vor Frelser: „Hosianna Davids Søn , lovet være den, som kommer i Herrens Navn"; men fordi Synden og Ondskaben er saa stor i denne Verden, derfor maatte Davids Søn gaa sin Sejrs gang paa Jorden gjennem Spot og Had og Haan og Død, derfor fandt Zions Konge sin Trone ikke i Davids Kongeborg, men paa Golgathas Bjærg, derfor blev han kronet, ikke med en Guldkrone, men med en Tornekrone. Alt dette ved vi, mine Venner; vi ved, at Palmesøndagen danner Indgangen til Slutningen af de Lidelser og Smerter, som Guds Søn maatte bære i denne Verden; vi ved, at Palmesøndag aabner Porten til den stille Uge, denne stille Uge, der vejer mere, langt mere paa Guds Vægtskaal end alle de mange tusende travle Arbejdsuger, som have rullet hen over denne Jord. Maatte denne Dag da nu ogsaa blive Indgangen til en stille Uge for os, maatte de Dage, som nu komme, blive en stille Tid for os midt under Verdens Larm og Støj og Uro! Maatte vi ret blive stille for Gud, maatte der dog under Livets mange Bekymringer og Sorger blive en Stilhed i vore Sjæle, saa Zions Konge, vor Herre Jesus, kunde holde Indtog og paany drage ind i vore Hjærter med al sin Naade,

al sin Barmhjertighed, al sin Fred, den Fred, som overgaar al Forstand. Og hvorledes skal dette vel bedre kunne ske, end naar hans Ord om Synd og Naade lyder for os; hvorledes skulde der bedre kunne blive Stilhed i vore Sjæle, end naar vi alvorligt betænke, hvor svagt, hvor skrøbeligt, hvor elendigt, hvor syndefuldt Menneskets Hjærte er; hvorledes skulde det bedre kunne ske, end naar vi høre om al den Oprejsning, al den Naade, al den Syndsforladelse, som findes hos Jesus, og hos hvem kunne vi bedre høre om Synd og om Naade end hos Simon Peder, han som faldt saa dybt og dog fandt Naade for sine Synder! Lad os da, naar vi nu høre om Peders Fornægtelse, bede Herren, at han vil velsigne Ordet for os, bede ham, at det maa blive stille i Sjælene, bede ham, at han selv vil drage derind med al sin Kjærligheds Fylde, paa det at alle, saa mange iblandt os, som rose sig, maa rose sig i Herren, ja, alene i Herren.

Var der nogen af Jesu Disciple, om hvem vi efter menneskelig Dom kunde vente, at han ikke vilde svigte Herren, at han vilde være Jesus tro, da var det vel Simon Peder, da var det denne Fisker, der med Troens Oprigtighed havde forladt alle Ting for Jesu Skyld, forladt Hus og Hjem og Erhverv for at følge Jesus; da var det ham, der med Troens Frimodighed havde bekjendt: „Du er Kristus den levende Guds Søn", ham der havde sagt: „Herre, til hvem skulle vi gaa, Du har det evige Livs Ord", ham, som havde fulgt Jesus fra Sted til Sted, været Vidne til hans Gjerninger og hørt hans Naadens Ord, været med Jesus paa Forklarelsens Bjærg og uddrevet Djævle i hans Navn. Var der nogen, om hvem vi efter menneskelig Dom skulde mene, at Jesus kunde forlade sig paa, da var det dog vel Peder, Klippemanden, han, som med Troens Fyrighed og Varme havde sagt: dersom de og alle forarges paa Dig, saa vil jeg dog aldrig forarges; han, som havde sagt: „Herre, jeg er rede til at gaa med Dig baade i Fængsel og i Døden" [1]. Ja, mine Brødre, saaledes vilde vi vel dømme efter menneskeligt Skjøn; men vil Du se, hvor skrøbeligt et Menneskes Forsæt og Beslutninger ere, da se paa Simon Peder; vil Du se, hvorledes Jesus og hans Ord ere som Huset, der er grundfæstet paa Klippen, medens alle menneskelige Forsætter og Løfter, naar de ikke støttes paa Guds Ord, kun ere som Huset, der er opført paa Sand, da se paa Simon Peder i den Nat, da Jesus blev forraadt.

Herren havde jo sagt ham: „Simon, Simon! Satanas begjærer at sigte Eder som Hvede", sagt ham: i denne Nat, førend Hanen galer to Gange, skal Du fornægte mig tre Gange; og hvad saa Simons Ord: dersom jeg end skulde dø med Dig, vil jeg dog ikke fornægte Dig, hvad de betød, ja, ak ja, derom have vi hørt i vor forelæste Text. Vel saa' det først paa Aftenen ud, som om Peder virkelig kunde

indfrie Liøtet, vel véd vi, at han i Gethsemane Have drog sit Sværd for at forsvare sin Herre, at han afhuggede den Ypperstepræsts Tjeners Øre, og maaske endnu vilde have slaaet mangt et Saar med sit Sværd, hvis Herren ikke havde budet ham atter at stikke det i Skeden; men alt som Natten skrider frem og Mørket vælder ud, alt som Mørkets Magter rejse sig for at dømme og ihjelslaa Livets Fyrste, ryster Satan Simon stærkere i sit Sold, for at hans Hvedear skulde falde igjennem som Avner. Peder har nu ikke mere Mod til at følge sin fangne og bundne Herre uden i Frastand; han „fulgte ham langtfra"; han havde kun Mod til at følge ham ind i Ypperstepræstens Forgaard for at fornægte ham, ja, for at fornægte ham. Næppe er han i Tillid til sin egen Styrke og sine egne Løfter traadt ind i Fjendens Lejr og iblandt Spotternes Tal, før det raslende Løv begynder at skræmme ham, og Angsten at gjennemgyse hans Sjæl; næppe begynder en Pige at se stivt paa ham, at stirre paa ham og spørge ham, mon ikke og Du være af dette Menneskes Disciple, før Løgnen lister frem af hans Hjærte, og Fornægtelsen gaar ud over hans Læber: jeg kjender ham ikke, jeg ved og ikke, hvad Du siger. Ak, hvad hjalp det, at han stod og varmede sig ved Kulilden? Den Is, som havde lagt sig om hans Hjærte, den Kulde, hvormed Løgnen og Frygten havde stivnet hans Indre, den lod sig dog ikke optø ved den Ild; og alt som de snart fra denne, snart fra hin Side trængte ham med Spørgsmaal, gled han kun dybere og dybere ned, indtil han endte med at sværge og forbande sig paa, kalde Gud til Vidne paa, at han ikke kjendte det Menneske, om hvem de talte. Og alt dette skete netop paa samme Tid, som hans Herre og Frelser nogle saa Skridt fra sin Discipel inde i Paladset bekjendte for sine Dommere, at han var Guds Søn. Ja, mine Brødre, se det kun ret tydeligt! Saa dybt faldt Klippemanden Simon Peder; ikke en Gang, men to Gange, ja, tre Gange fornægtede han sin Frelser, fralagde sig al Lod og Del i ham, forbandede sig paa, at han slet ikke kjendte „det Menneske". Man skulde jo næppe tro, at det var muligt, at Ven saaledes kunde svigte Ven, efter at han samme Aften havde lovet at gaa i Døden med ham. Men hvem, hvem iblandt Eder løfter den første Sten, hvem iblandt os vover at kaste den første Sten paa Simon?

Hvem findes der i denne Forsamling, hvem iblandt Eder, der ikke har fornægtet Jesus; hvem tør sige sig fri, hvem? Findes der nogen, som ikke har fornægtet Jesus? Jeg vil ikke tale om, at hver eneste Synd Du har begaaet, og som Du begaar, i Grunden er en Fornægtelse af Jesus, hver bevidst Synd, som en troende begaar, er en Fornægtelse af Herren; thi enten maa Du jo fornægte Dig selv eller fornægte Herren; enten maa Du korsfæste din Synd, eller Du korsfæster Herren med din Synd. Nej, dette vil jeg end ikke tale om; men mon her ikke skulde

findes mangen herinde, som i Tillid til sin egen Tro, sin egen Styrke vovede sig ind i Fjendelejren, vovede sig ind iblandt de vantro, ind i Spotteres Lag, dér hvor man hudflettede din Frelser med Eder og Hovmodstale, dér hvor man dømte Jesus til Døden med grueligt Syndelevnet. Jeg siger, da Du traadte ind iblandt saadanne Spottere maaske i Haab om, at Du kunde overbevise dem, i Tillid til, at Du maaske kunde drage dem til Frelsen, og de da omringede Dig med deres Spørgsmaal, deres Latter, deres Synd, se, da stod Du der taus og kold og turde end ikke vidne et Ord om din Frelser; da blev Du i deres Lag, og turde end ikke skille Dig fra dem og gaa bort, men Du lo med dem og syndede med dem. Ak, hvad hjalp det Dig, at Du søgte at opvarme dit kolde Hjærte ved den Kulild, som er antændt i denne Verden, hvad hjalp det, at Du varmede Dig ved Vin, ved Kjødslyst, ved Dans, ved Spil, ved alt det, som brænder i Aarerne, i Blodet, men aldrig kan varme Hjærtet; Du stod der som en falden elendig Synder, der havde fornægtet din Frelser! Mon her ikke skulde findes dem iblandt Eder, mod hvem Verden rettede sin Tale og sagde: sandelig, Du er en af dem, Du er og en Galilæer, dit Maal røber Dig! Det nytter ikke at dølge for hverandre, at ligesom de troende, ligesom Guds Folk kjender Verden og véd, hvad Verden bærer i sit Skjold, saaledes kjender Verden ogsaa os; hvad vi ville, sker ikke i en Vraa, men om vi elske Jesus, da skinner vort Lys, og vore Lamper brænde; derfor kjender Verden os, og Verden hader os, hader de hellige, hader Daarerne, der ville frelses ved det fattige Galilæer-Evangelium; Verden kjender Guds Folk paa Røsten; Maalet røber os, thi det taler kun om Jesus, kun om Himlen. Og naar nu Verdens Børn sagde til Dig: sandelig Du er en af dem, dit Maal røber Dig, Du hører ogsaa til de hellige!— sagde det— ikke for at binde Dig med Lænker, kaste Dig i Fængsel og dræbe Dig; — men sagde det blot for at spotte Dig, blot for at drille Dig, blot for at have Dig til bedste: hvad gjorde Du da? Bragte Du da deres Spot til Tavshed ved din Sagtmodighed, ved dit Vidnesbyrd, ved din Kjærlighed, ved din Bekjendelse? Eller frygtede Du, tav Du? Eller lod Du Dig skræmme af deres høje Raab, saa Du for den kjære Freds Skyld solgte din Førstefødselsret, dit Barnenavn, dit Helligheds Navn for en Ret Lindser? Hvad gjorde Du? Nægtede Du Jesus, nægtede Du, at Du kjender ingen anden Vej til Salighed, end alene Jesus? Nægtede Du, at Guds Børn bør leve gudelig og tugtelig i denne Verden, borte fra Synden? O, betænk det, min Broder og Søster, da stod Du jo som Simon Peder i Ypperstepræstens Forgaard i den Nat, da Jesus blev forraadt; da fornægtede Du din Frelser, da skammede Du Dig ved Jesu Evangelium. Derfor, hvem iblandt os kaster den første Sten paa Peder? Ere vi ikke alle mer eller mindre skyldige i den Brøde , ere vi ikke faldne under den samme Dom? Stakkels Medsyndere, hvor ere vi dog alle til Hobe

svage og elendige; hvad have vi at rose os af uden alene af vore Synder, uden alene af vore Skrøbeligheder; bedrevet Herren have vi hundrede og atter hundrede Gange, svigtet ham mange Gange, fornægtet ham ofte; ak, hvad er et Menneske, og dog kommer Herren ham i Hu, hvad er et Menneskes Barn, og dog besøger Herren ham.

Ja, mine Brødre, Herren kommer Synderen i Hu, Herren besøger ham; Herren indeslutter alt under Synd, paa det at han kan vise Barmhjærtighed mod alle. Saa dybt faldt Simon Peder, at han frasagde sig al Lod og Del i Jesus, forbandede sig paa, at han ikke kjendte det Menneske; saa dybt faldt han, for at Jesus desto inderligere kunde forbarme sig over ham og rejse ham desto højere ved sin Guddomsnaade; og hvorved gjorde Jesus dette — alene ved et Blik. Medens Peder endnu talede, da gol Hanen anden Gang. „Og Herren vendte sig og saa' paa Peder". Kan Du tænke Dig, hvad der laa i dette Jesu Blik? Ikke en Maler i den hele Verden formaar at gjengive dette Blik, kun den Helligaand kan gjøre det levende i din Sjæl, hvad det vil sige: „Herren vendte sig og saa' paa Peder". Hvem tvivler paa, at alt som det blev koldt i Peders Hjærte, alt som han fornægtede sin Herre en Gang og to Gange og tre Gange, hvem tvivler paa, at Djævelen under alt dette satte ind paa ham med al sin Magt; hvem tvivler paa, at den gamle Slange snoede sig om hans stakkels Sjæl for at dræbe ham, hvem tvivler paa, at Satanas har raabt det ind i Peders Øre: nu Simon, nu er det ude med Dig, nu er Du ligesaa vidt som Judas; nu er der ingen Redning længer for Dig; Jesus, din Herre har jo sagt det: „Hvo som skammer sig ved mig, ved ham vil jeg skamme mig hos min Fader"; „hvo som nægter mig iblandt Menneskene, ham vil jeg nægte for de hellige Engle". Og se, mens alle disse Tanker gjennemisnede hans Sjæl; mens Helvede begyndte at aabne sig for hans Fødder; da „vendte Herren sig og saa' paa Peder"; og Peder saa' i Herrens Øje, ikke Dommens Ord med Flammeskrift, men Naadens Ord; det var, som Peder kunde læse i Herrens Øje, hvorledes han sagde: min stakkels Simon, nu er Du falden, som jeg sagde Dig forud, men jeg har bedet for Dig, at din Tro ikke maatte aflade; Simon, det er Dig forladt, det er Dig tilgivet for mine Lidelsers Skyld, for mine Smerters Skyld. Herren saa' paa Peder — det var, som om det hele Dyb af Barmhjertighed mod Syndere, som findes i vor Frelsers Hjærte, lyste Peder i Møde gjennem Jesu Øje. Herren saa' paa Peder; dette Blik, det var den udstrakte Arm, det var den frelsende Haand, som løftede ham op fra det Helvede, i hvilket han vilde være sunket dybere og dybere. Herren saa' paa Peder, dette Blik, det var de Naadens Baand, hvormed Simon blev reven ud af Løvens Gab og Dødens Strube. Thi se, næppe fæstede Herren sit Øje paa Peder,

før det randt ham i Hu: førend Hanen galer to Gange, skal Du fornægte mig tre Gange. Næppe saa' Herren paa Peder, for han stod op og gik bort fra det Sted, hvor han syntes, som om hans Fødder vare tryllede fast til Jordbunden; næppe saa' Herren paa Peder, før han strax forlod Fjendelejren, forlod Ypperstepræstens Gaard, gik udenfor— og græd bitterlig. Herren saa' paa Peder— og han græd bitterlig, det var det, som hans stakkels beklemte Hjærte trængte til, at græde ud, græde Sorgen ud, græde Angerens Taarer, at bedrøves med den Bedrøvelse, som er efter Gud, som virker Omvendelse til Salighed, som ikke fortrydes. Hvad ikke Spottens Pile, eller Vantroens Spørgsmål formaaede mod Peders Stenhjærte, det formaaede Jesu Naadesblik; da det ramte hans Sjæl, da gav Klippen Vand, da græd Peder, græd bitterligt ikke blot over sig selv, men græd over sin Frelsers Naade, over sin Herres Barmhjertighed, der forlader al Synd rigelig. Stor i sine egne Ajne var Peder gaaet ind i Ippersteprcestens Palads, lille gik han ud — og dog saa stor ved Jesu Naade, dog saa stor ved Jesu Kjærlighed.

Saa se da og lær, o Syndere, hvor rig vor Jesus er paa Tilgivelse og paa Naade. Alt hvad der er skrevet, og alt hvad der er sagt, det er ikke sagt alene for Simon Peders Skyld, men for din Skyld og for min Skyld, paa det at vi maa finde den samme Naade hos den Jesus, der nu sidder ved sin Faders højre Haand, men dog ikke er langt borte fra nogen af os, han, der er i Gaar og i Dag og i al Evighed den samme. Skulde der være kommen en Synder herind i Dag, som har fornægtet sin Jesus? Skulde der være saadanne Sjæle til Stede, som ved eders Ord og eders Gjerninger fornægte den hellige, fornægte ham, som har lidt og stridt for at frelse Dig; skulde der være dem, som omgaas med Spottere og tage Del med de vantro, o, hvor vil jeg ønske, at mine Ord, min Prædiken ikke alene maa være et mægtigt Hanegal for dit Øre, saa Du vækkes af din Syndessøvn, at mine Ord ikke alene maa være et Hanegal, der kan bringe Dig i Hu: at hvo som nægter Jesus iblandt Menneskene, ham vil Jesus engang paa den store Dag nægte for de hellige Engle; — ikke blot dette, men at ogsaa Jesus igjemmen mine Ord i Dag maa se paa Dig, at hans Blik maa møde dit Øje saaledes, som det mødte Simons, paa det at han ved sin Naade kunde rive Dig ud som en Brand af Ilden. Ja, hør det, mine Brødre og Søstre, Jesus ser paa Dig i Dag, han ser dybt ind i dit Inderste og siger: arme Sjæl, Du er faldet, Du har bedrøvet mig ofte, Du har saaret mig med dine Ord, Du har saaret mig med dit Levnet; — men det er Dig forladt — altsammen, det er Dig tilgivet, det er udslettet ved mit Blod, ved min Kjærlighed. Jesus ser paa Dig, min Broder, ikke for at gjennembore Dig, men for at forbarme sig over Dig, for at redde Dig, for at drage Dig til sig. Saa rig, saa

mægtig er ingen uden alene Jesus; her er ikke en Synder saa stor, uden at han kan forlade Dig al din Synd og vil forlade Dig det altsammen; Naade er hans Navn. Jesus ser paa Dig, o, maatte hans Blik trænge ind i din Sjæl som en Evighedens Lysstraale og klare op i Mørket; Jesus ser paa Dig; maatte hans Blik ramme Dig som en Frelsens Pil, der trængte dybt ind i din Sjæl og bragte Lægedom i dine Saar. Jesus ser paa Dig; maatte hans Blik naa Dig saaledes, at Du fik Lyst til at gaa udenfor og groede bitterligt; ja, saa Du fik ret Lyst til at gaa ud af alle de falske Venners Selskab, som Du omgaas med, ud fra de mange Spottere, som Du færdes iblandt, gaa ud fra det Syndelevnet, hvori Du ligger, gaa ud fra dem, der paakalde Djævelen og gaa i Pagt med Helvede, gaa ud fra Verdens Kulild, der brænder for at fortære baade Sjæl og Legeme i Helvede. Jesus ser paa Dig; maatte hans Naades Blik flytte dine Fødder bort fra de brede og mørke Stier, paa hvilke de færdes, og hvor de synes som tryllede fast; maatte Du gaa udenfor og græde bitterligt, udøse dit Hjærte i dine Taarer, fordi Du ser, hvorledes dit Liv har været spildt for Himlen, tabt i Verden, græde bitterligt over de mange Fald, hvormed Du har bedrøvet din Frelser; men ogsaa græde af Glæde, fordi din Jesus har set paa Dig, græde af Glæde, fordi hans Naade er større end dine Synder, fordi hans Barmhjærtighed er lifligere end al Verdens Trøst. Ja, maatte det dog ske, at Jesu Naadesblik saaledes maa naa Dig, da ved jeg, der vil blive stille i din Sjæl, da vil den stille Uge være en rig Naadens Tid for Dig, da vil Du være vel beredt til at drage med ud paa Golgatha paa Fredag, ligesom og Simon Peder, da han havde grædt bitterligt, stod med i de troendes Skare ved Korsets Fod og aldrig mere svigtede sin Frelser. Gud give os alle sin Naade dertil! Amen.

1. Lukasevangeliet kapitel 22, vers 33

Kilde
Manuskript taget fra Prædikener paa Kirkeaarets Søn- og Helligdage, Kjøbenhavn 1896

Kildetype
Dokumentation i bogværk

Tags
Første tekstrække, Indre Mission, Palmesøndag, Prædiken, Prædikener fra 1800-tallet

URI
https://www.dansketaler.dk/tale/rudolf-frimodts-praediken-palmesondag